

Uredništvo:

Schillerjeva cesta šte. 3,
na dvorišču, I. nadstropje.

Rokopisi se ne vračajo.

Líst izhaja vsak dan razun ne-
delj in praznikov ob 4. uri
popoldne.

Sklep uredništva ob 11. uri
dopoldne.

Nefrankirani dopisi se ne
sprejemajo.

Anonimni dopisi se ne uva-
žujejo.

NARODNI**DNEVNIK****Upravništvo:**

Schillerjeva cesta šte. 3.

Naročnina znaša za avstro-

ogerske dežele:

celoletno . . . K 25—

polletno . . . K 12.50

četrtletno . . . K 6.80

mesečno . . . K 2.10

Za Nemčijo:

celoletno . . . K 28—

za vse druge de-

žele i. Ameriko K 30—

Naročnina se pošilja vnaprej.

Za oglase (inzerate) se

plačuje od četrstopne

petit vrste po 12 h, za

večkrat natis primeren

popust.

Posamezna šte. stane 10 h.

Štev. 178.

Telefonska številka 65.

Celje, v soboto, dne 7. avgusta 1909.

Čekovni račun 48.817.

Leto I.

Nemška politika v Avstriji.

Angleški publicist Mr. Aeneas O'Neill je objavil v „Nineteenth Century“ (v zvezku za juli 1909) članek pod naslovom „Imperijalistična Avstrija“, v katerem je tudi za nas mnogo zanimivega. Nova in za nas naravnost presenetljiva je njegova trditve, da avstrijski državniki niso Nemčiji prav nič hvaležni za nje nedavno posredovanje v avstro-srbskem sporu na korist Avstrije, da so ji to intervencijo naravnost zamerili in da ji svojo nevoljo nad tem tudi komaj prikrivajo.

Avstrija se je hila odločila za vojsko proti Srbiji in je bila vsled tega zelo ozlovoljena na Nemčijo, katera je s svojim vsiljivim posredovanjem v Petrogradu zasigurala ohranitev miru. Tako vsaj trdi Mr. O'Neill ter pravi, da so bili Avstrijci popolnoma prepričani o svoji pripravljenosti za vojsko. V svojem dopisu z Dunaja piše:

„V tukajšnjih slovanskih — pa ne v srbskih ali srbofilijskih — krogih prevladuje prepričanje, da barona Aehrenthala neizmerno jezi, da mu je ostala neizpolnjena želja, naj bi bil rešen avstro-srbski spor z orožjem, in to vsled neprošenega in nezaželenega posredovanja Nemčije. Tega mnenja so tudi nekateri izjemno kompetentni tuji opazovalci tukajšnjega političnega življenja.“

Mr. O'Neill navaja potem izjavo nekega avstrijskega Slovana, katero je dobil, kakor pravi, iz popolnoma zanesljivega vira:

„Hohenzollernci si ne žele močne in neodvisne habsburške monarhije in to iz več razlogov, predvsem pa zaradi tega, ker je Avstro-Ogrska bliže pripravi nego Nemčija ter bi tej kaj lahko odgriznila nadvlado nad bližnjim

Vshodom. Zaradi tega so Nemci napeli vse žile, da zaprečijo vojsko ter se niso obotavljali pokazati pri tem Rusiji zobe, da tako prikratijo Avstriji lov-rike, ki so ji tako zapeljivo visele takorekoč nad glavo. V resnici so tudi odvrnili vojsko, pa ker je bilo vse to v Berolinu storjeno pod plaščem kar najintimnejšega in najpresrečnejšega prijateljstva, je bil dunajski dvor prisiljen sprejeti s sladkim obrazom to slabo kupčijo, da še več, moral se je celo zahvaliti onim, ki so mu povzročili to nemilo iznenadenje, čeravno so narasli troški za vojne priprave malone na ono višino, katero bi bili dosegli izdatki za kratko vojsko, ki je obetala bogat plen.“

Mr. O'Neill dostavlja informacijo o tem, kar je Nemčija v tej krizi v resnici storila: „Ne samo, da je Nemčija marca meseca mobilizirala del svoje armade na Pruskem in v Šleziji, da tako podkrepi svoj ultimatum Rusiji, stavila je tudi v zadnjem času krize Avstro-Ogrski ponudbo, da pošlje dve saksonski diviziji v Galicijo, da tako omogoči dualistiški monarhiji (A. O.) da pošlje svoje posadke iz Lvova in Peremišla v akcijo proti Srbiji.“

Nadvojvoda Franc Ferdinand, poroča angleški publicist, je bil za to, da se sprejme nemško ponudbo, toda previdnejši cesar Franc Jožef je namignil na okolnost, da je mnogo lažje pustiti Nemce na naše ozemlje nego je potem zopet spraviti ven. Posledica vsega tega je, da Avstrija ne stoji v nikakem dobrem razmerju z Nemčijo in da komaj čaka prilike, ob kateri bi svojemu sosеду pokazala svojo neodvisnost.

To je vsebina angleškega članka. Podajemo jo svojim čitateljem iz splošno informativnih razlogov, ker želimo, da

bi se naše občinstvo zanimalo za našo notranjo in vnanjo politiko in se naučilo gledati na velika politična vprašanja z raznih stališč. Nazori angleškega pisatelja stoje navidezno v nasprotju s splošnim prepričanjem v Avstriji, da se Dunaj rad in veselo pokori diktatu iz Berolina, ker stoje dunajski merodajni krogi pod vplivom avstrijskih Vsenemcev in nemških radikalcev, o čemer nam priča kurs Bienenrothove notranje politike. Ako ima Mr. O'Neill prav in ako so njegove informacije zanesljive, bi morali sklepati, da prodira v avstrijskih visokih krogih spoznanje, da mora Avstrija hoditi v mednarodni politiki svojo pot ter skrbno gledati na to, da ne zabrede v popolno odvisnost od Nemčije in v hohencollersko podložnost.

Ti visoki in odločilni avstrijski krogi pa niso še prišli do nadaljnjega spoznanja, da bode popolna neodvisnost in samostojnost avstrijske politike samo tedaj mogoča, ko bodo napravili iz Avstro-Ogrske to, kar bi bili morali že zdavnej in najkasneje po zedinjenju Nemčije pod Hohenzollernsko dinastijo storiti: veliko podonavsko državno zvezo ali zvezno državo svobodnih samoupravnih in ravnopravnih narodov pod žezlom Habsburžanov. Naloga avstrijskih slovanskih politikov je, opozoriti je na alternativo: zguba politične in gospodarske samostojnosti in možnosti kakeršnekoli ekspanzivnosti pod nadvlado hohezollernske Nemčije, po čemer stremi še zadnji ostanek z Nemčijo nezdrženega nemškega naroda, ali pa popolna politična in gospodarska neodvisnost velike federativne podonavske države z neslutnimi možnostmi razvoja, gospodarske in politične ekspanzije na bližnji vshod, za čemer teže slovanski narodi, ki tvorijo ogromno večino habsburške monarhije. Na nas

je pa, da s svojim gospodarskim, političnim in kulturnim delom te odločilne a grozno konservativne kroge okrenemo na to tudi za nje edino rešilno pot. —

Politična kronika.

z Minister Bilinjski o rekonstrukciji kabineta. „N. Fr. Pr.“ je prinesla dne 5. t. m. pogovor svojega dopisnika z ministrom Bilinjskim o rekonstrukciji kabineta. Bilinjski je dejal: „Sedaj, ko parlament ne zaseda, ni povoda, da bi kak član kabineta odstopil. „Slovanska jednota“ je sicer zahtevala rekonstrukcijo. Sedaj pa, kakor sigurno vem, se ne misli na to, da bi se ta zahteva izpolnila. Vsak dan pridem z ministerskim predsednikom v dotiko in sigurno bi bil povabljen na posvetovanje, ako bi šlo za mojega naslednika“. B. pravi, da ni nikakega povoda za kako premeno v kabinetu. Vsak mora enkrat odstopiti, za B. pride bržkone ta čas, ko pridejo na dnevni red predlogi o novih davkih. B. pravi, da odstopi, ako se večina parlamenta izreče proti njemu. Kdo bode njegov naslednik, ne ve, ve pa za gotovo, da to ne bode gališki namestnik Bobrznynski.

z Nemci in minister Hohenburger. Vesti o rekonstrukciji kabineta so Nemce zelo razburile. Nemški poslanci, ki uživajo svoje počitnice, so hiteli v Linc na posvetovanje z nemškim ministrom-rojakom Schreinerjem ter so ta izjavili, da bi smatrali odstop Hohenburgerja za koncesijo Slovencem in Čehom in za napoved vojske. Kaj jim je minister Schreiner na to povedal — je še tajnost.

z Sejo klubovih predsednikov. Je sklical predsednik Poljskega kola na 17. t. m. v parlament. Povabil je tudi predsednike slovanskih neobstrakcijo-

LISTEK.**Slepa ljubezen*.**

Z napetostjo smo pričakovali premijero tega dramskega prvenca našega znanega organizatorja prosvetnega dela na Štajerskem. Vršila se je dne 1. avgusta v dvorani „Narodnega doma“ v Ptujju pod osebnim vodstvom g. pisatelja in skladatelja, in moramo z veseljem bilježiti, da je dosegla popoln uspeh. V kolikor ga je zapisati na račun skladatelja in igralcev, bi bilo težko določiti; gotova imata poslednja činitelja mnogo deleža, vendar pa uspeh igre — za katerega smo se bali tako radi igre same kakor radi težkoč uprizoritve — kaže, da ima delo življensko moč in zato g. pisatelju prav iz srca častitamo!

Če bomo v kratki oceni morali poleg mnogih vrlin igre tudi njene hibe povdarjati, naj to g. pisatelju ne zgreni

* Ljudska igra s petjem v 5 dejanjih. Spisal Anton Pesek, učitelj-voditelj v Na-rapljah pri Ptujjski gori. Pevske točke: samo — dvospeve in zборе uglasbil Emil Adamič, učitelj v Kamniku.

veselja nad svojim delom, marveč mu bodi vspodbujla k nadaljnjemu delu v začrtani smeri.

Pisatelj, po poklicu sam učitelj in vzgojitelj mladine, nam hoče v svoji „ljudski igri“ pokazati, kam vodi neumna, slepa ljubezen starišev do svojih otrok. Bogat in bahat kmet Boštjan Lovrič in njegova nič boljša pelovica Franciška imata sina edinčka Frančeka, ki ga tako slepo ljubita, da ne vidita samo, kako se na sebi dober dečko sprija in postaja surov, ampak mu dajejo v svoji zaslepljenosti še zaslombo in potuho, ko se pridejo pritoževati zoper njega učitelj, služinčad in sošolci. Naravno, da mora to voditi do konflikta med njima in šolo. Še le nesreča, ki zadene njenega razposajenega sina, ko je hotel ravno zopet pokazati svojo surovost nad součenci, jima odpre oči, žal prepozno, še le ob izgubi svojega ljubljenskega edinčka. To je kratko jedro igre. Sujet iz življenja, kakoršnih srečavamo vsaki dan in v vsaki vasi; vreden je na sebi, da se ga lati dramatik, kot „slika iz vzgoje“ z izrecno didaktično vzgojevalno tendenco pa je izborna sredstvo v boju proti zastarelim

predsodkom in hujskajočemu delu mračnih političnih struj zoper šolo in učiteljstvo.

Seveda kakor vsako grenko zdravilo, mora se tudi to dajati — na sladkor. Zato je g. pisatelj prepredel igro z močnimi prizori šolarjev - pastirjev in lepimi pesmi že znanih mladinskih pesnikov in mnogimi lastnega vira. Zlasti srečna pa je „medigra“ pridnega hlapca Janeza in dobre dekletke Mimike, ne samo srečna po ideji, ampak zlasti po izpeljavi. Tu vidimo pravega pesnika. Škoda, da ostali — glavni — del igre zelo zastaja za to medigro. Prerazblinjen je, premalo koncentričen, in zlasti premalo dejanja!

„In zlasti glej da se zgodi dovolj. Množini le množina dopove kaj,

Naposled vsak si kaj izbere sam“, uči gledališki ravnatelj pesnika v Faustu. Zato postane tendenca igre, namesto da bi se je neopaženo navzeli, vsiljiva, ker ne sledi iz dejanj, ampak se samo in preveč v besedah povdarja. Ponekod celo čisto nemotivirano in nenaravno. Hlapci in dekletke pri nas ne filozofirajo o pedagoških vprašanjih, vsaj na tak način ne, in šolarji še manj. Popolnoma

nenaravno in zato neverjetno je, da bi se začel 13 letni sprijen dečko sam nad seboj jeziti radi svoje sprijenosti in proti svojim součencem, zlasti pa proti učitelju začel skesan dokazovati, da so njegovi stariši krivi njegove sprijenosti. Mnogo pretiravanja je tudi v 3. in 4. prizoru III. dejanja, in to učinkuje slabo ter spravlja vso dobro tendenco igre v nevarnost. Isto velja o prizoru med učiteljem in Frančekom, dober je naslednji prizor med tema in Boštjanom, dramatično na vrhuncu pa stoji nedvomno 4. dejanje, med tem ko se lepo začeto 5. dejanje razblinja v nedramatične, dolgo dvogovore, skoro pravilne monologe, in zajde na mestih v čisto pridigarski ton, ter namesto, da bi končalo razvoju igre primerno z lepo himno, ki jo pojeta Janez in Mimika pouku in vzgoji, pade v zadnjem prizoru čisto brez potrebe iz veselega in povoljivega zaključka v najhujšo in vsaj glede Boštjana Lovriča — kmeta ne zadene kap, če mu otrok umrje! — nemotivirano tragedijo.

Dialogi so mestoma prav živahni in se vidi, da je pisatelj mnogo opazoval življenje in jezik priprostega na-

nistiških strank. Na dnevnem redu je posvetovanje o tem, kako bi se dala doseči delazmožnost parlamenta in češkega deželnega zbora.

z Divjanje Nemcev proti Čehom na Nižjem Avstrijskem postaja čedalje bolj besno. Nemški narodni svet je izdal oklic, ki poziva Nemce, naj trumoma pridejo in zaprečijo nameravano češko veselico v Simeringu. „Dunaj je nemški in mora ostati nemški!“ — Ti sklepi bi morali biti veljavni tudi v onih slovenskih mestih, v katerih so Nemci v manjšini. Kaj bi rekli potem „državovzdržujoči“ Tevtoni?

z Položaj v Melilli je za Špance zelo nevaren. Marokanci so pretrgali vodovod in Melilla je brez vode. Vročina postaja čedalje hujša in bati se je, da izbruhnejo vsled pomanjkanja vode epidemije. Španci bi se rešili, ako bi tvegali odločilni boj z Mauri, za ta boj pa niso pripravljeni.

z Kretskeo vprašanje. Iz Carigrada oficijozno poročajo, da je neka velesila stavila predlog, naj se predloži kretskeo vprašanje mirovnemu razsodišču v Haagu. Konzuli velesil so stavili v imenu svojih vlad kretskei vladi te predloge: 1. naj se ne izveša grška zastava na izpostavljenih točkah; 2. naj se ne pošiljajo deputacije v Atene; 3. naj grški kasacijski dvor ne sodi kot najvišja inštanca v razsodbah kretskih sodišč, dokler kretskeo vprašanje ne bo definitivno rešeno.

Dnevna kronika.

o Drugi sestanek slovenskih svobodomislecev se vrši dne 5. septembra t. l. v Ljubljani s sledečim vspehom: 1. Ing. I. Jerkovič: Morala Svobodne Misli. 2. IUC. Lotrič: Razmerje Svobodne Misli k političnim strankam; organizacija slovenske sekcije. 3. Phil. I. Ivan Lah: Svobodna šola. 4. IUC. Kisovec: Jugoslovanski krematorij. 5. Slučajnosti.

o Nekaj o imenu mesta „Gradec“. Nekega namškega „učenjaka“ Gvidona pl. Lista je očitno zelo peklo, da se vsi, celo nemški zgodovinarji kakor Krones, Kimmel in dr., strinjajo s tem, da je ime danes „najbolj nemškega mesta“ Gradca — slovenskega izvira. Zato je skuhal čudno bajko, da izvira ime „Gradec“ iz staronemške besede „krajan“ oz. „kradem“, „kraden“, kar pomenja krič. Ta „krajan“ se je latiniziral v „Graiacum“, iz česar je nastalo „Creuz“ in pozneje „Graz“. Neznani podlistkar v graškem „Volksblattu“ je tega nemškega „učenjaka“ Lista temeljito zavrnil. Srednjeveške listine jasno kažejo na slovenski izvir imena kakor je tudi nepobitno dejstvo, da so nekoč v okolici sedanjega Gradca

roda, mestoma pa postanejo vsled svoje obširnosti dolgočasni in dosadni. Priporočal bi gosp. pisatelju študij Ibsenovih dram.

Sklepna beseda o igri: Ima življenjsko moč in se bo, ako se g. pisatelj ne boji truda, jo — za oder — v nekaterih točkah predelati in izdatno, vsaj na 3 dejanja koncentrirati, uspešno uprizorjati zlasti na odrih, namenjenih prostemu narodu. S skrajšanjem in delno pretvorbo bode se pa tudi zmanjšale zdaj še ne male tehnične ovire uprizoritve.

Sodbo o glazbenem delu g. Adamiča prepuščam strokovnjaku glazbeniku. Tukaj le toliko, da so nas kompozicije, pogojene v lepem narodnem duhu, naravnost očarale in je bila po dvorani le ena sodba slišati: to je lepo!

Igro so proizvajale učiteljske diletantke in diletantje z sodelovanjem otrok okoliške šole. Povdarjali smo že, da ima mnogo deleža na uspehu naravnost izborna uprizoritve. Igra je naporna in daje zlasti ulogam učitelja Trpina in njegove žene, kmeta Lovriča in njegove žene Franciške, hlapca Janca in dekletke Mimike mnogo težkega

stanovali Slovenci. Pisatelj konečno sarkastično pripominja, naj se „Tagespost“ in Hugo pl. List nikar ne bojita, da bi Slovenci iz slov. izvira imena Gradec že izvajali kake — pravne posledice in da ne bo škodovalo nemškemu Gradcu prav nič, če je bil pred 1200 leti slovenski, pač pa utegne škodovati dobremu imenu nemške znanosti učenjastvo Listove vrste. — Mi bi pripomnili, da pač ne izvajamo kakih pravic do Gradca iz slov. imena, pač pa iz števila tamkaj naseljenih naših rojakov, ki dosega morda 10 do 15 tisoč ljudi (še po ljudskem štetju l. 1900 je bilo v Gradcu 2118 Slovencev) in pa iz velikega duševnega ter telesnega dela, ki ga tamkaj izvršujemo v prid — Nemcem. Zato pa ne uživamo v Gradcu še najpriprostejših državljskih pravic!

o Pobalini-„akademiki“, ki so v Zadru, kakor smo včeraj poročali, skoraj do smrti ranili avskultanta Masoviča, so bili policijskim potom najprej kaznovani vsak na 14 dni zapora; nato pa se jih je izročilo deželnemu sodišču. Samoobsebi umevno! Tudi 2000 letna kultura še nima pravice ljudi na ulicah pobijati!

o Umetniška razstava v Monakovem in slovenski slikarji. V Monakovem je vsako leto mednarodna umetniška razstava, največja na svetu. Pripustitev sama na sebi pomeni že priznanje svetovnih umetniških krogov. Na letošnji razstavi so sprejeta tudi nekatera dela mladega slovenskega umetnika g. Ivana Žabote iz Prage, našega štajerskega rojaka. Mladi umetnik se razvija v vedno krepkejšo individualnost.

o Gjorgje-Risto Nastić je v spremstvu nekega detektiva odpotoval v Sarajevo, da nabere tam novega materiala zoper obtožence.

o Za glavnega ravnatelja turških pošt in brzojavov je, kakor poročajo turški listi, imenovan Belgijec Sterpen.

o Požar je izbruhnil 4. t. m. v Landesbergerjevi bombažni tovarni v Frideku na Šleskem in je uničil velik del tovarne. Škode je 300.000 K.

o Nemška morala. Vojaško sodišče v Poznanju je obsodilo obersta Gayerja zaradi nenravnih dejanj na pod 14 let starih dekletih na 9 mesev ječe in odpust iz službe.

o Amerikanski kongres je imel izvanredno zasedanje, ki je bilo 5. t. m. zaključeno.

o Stoletnico rojstva velikega angleškega pesnika Alfreda Tennysona so slavili 6. t. m. na Angleškem.

o Bratje Wright nameravajo ustanoviti v Daytonu v Ameriki tovarno za aeroplan. Popolni aparat sistema Wright bi stal krog 38.000 kron. Dobivajo baje silno mnogo naročil.

o Glavni zbor „hrvatske pučke seljačke stranke“ je odgođen od 22. na 29. t. m.

truda. Nudijo pa tudi igralcem lovori in te so si g. Kovačič, gđc. Dular, g. Šerona, gđc. Luknar in Vezjak ter g. Čeh zelo častno priborili. Odlikovala se je zlasti naša rutinirana igralka gđc. Luknar kot Lovričevka in po svojem neprisiljenem, nežnem nastopu ter krasnim glasom, gđc. Vezjak kot Mimika. Občudovali smo jo že „Na Osojah“. Nastop šolarjev je bil krepek in neustrašen, njih petje vkljub malo previsokim ulogam ljubko. Srčan nastop majhne Milice (Irmica dr. Štubceva) nas sili še k posebnemu povdanku. V svesti smo si ogromnih težkoč, majhne šolarje spraviti na gledališki oder in zato smo dolžni neumornemu požrtvovalnemu delu režiserke gospe Kanklerjeve vso priznanje in zahvalo.

Naj bi bil vsem, ki so se trudili za uprizoritev, njen lep uspeh v spodbujajo in povračilo!

Dvorana je bila natlačena polna in občinstvo je vkljub neznosni vročini pozorno sledilo prizoru za prizorom, ob koncu pa pozvalo pisatelja in skladatelja na oder in ju obsipalo s cveticami.

— n.

o Čehi na Dunaju. Nemci na Dunaju dobivajo silen strah pred naraščanjem češkega elementa. Zato v „N. Fr. Pr.“ in drugod neovirano pozivajo na bojkot proti Čehom. Poglejmo številke. Od l. 1903 do danes je naraslo število čeških društev na Dunaju od 137 na 195. Vsa društva imajo nalogo svoje člane narodno vzgajati. Ljudsko štetje leta 1900 je nastelo sicer samo 102.000 Čehov, a dejstvo je, da jih je do 400.000. Ljudska štetja od 1880 do 1900 so pa tudi dokazala, da so Čehi na Dunaju narasli za 162% pri 1000, Nemci pa padli za 184% pri 1000. To pa je razlagati tako, da je magistrat pri poznejših ljudskih štetjih veliko manj mogel slepariti glede občevalnega jezika nego pri prvih. Leta 1910 se bo to videlo še bolj jasno.

Dopisi.

Slavnost v Arjivasi. Prvi avgust 1909 bo ostal za Arjovas velik in nepozaben praznik. Veselica, katero je na ta dan priredilo vrlo „gasilno društvo v Arjivasi“, je v vseh točkah, bodisi v gmotnem ali moralnem oziru najsijajnejše potekla; mnogobrojni udeleženci so bili nad krasno prireditvijo, katera zasluži najprimernejšo pohvalo, kar zadivljeni.

V jako lepem številu so bila zastopana gasilna društva iz Žalca, Gotovelj, Št. Petra v Sav. d., Latkovevasi, katera je domače gasilno društvo sprejelo na državni cesti, odkoder je bil skupen pohod med zvoki „Šoštanjске narodne godbe“ pred novi gasilni dom, kateri se je ta dan slovesno blagoslovil. Po končanih obredih blagoslovljenja, so se vsa gasilna društva z mnogobrojno množico podala na veselični vrt, kjer se je pričela radostna, neprisiljena zabava v najlepši harmonični zbranosti neštete občinstva, trajajoča do svita prihodnjega dne.

Veliko zabave je nudil priprost vrtljak; od početka veselice pa do prihodnjega dne se je neprenehoma sukal, polno zaseden bodisi starih ali mladih veseljakov.

Krasno plesišče, nekaj nenavadnega, je bila ena najprivlačnejših naprav ne samo brzonogi mladeži, ampak popolnoma brezizjemno je uplivala sila sladkozvoke godbe, vrtili so se različni pari in dajali duška veselju, koje je močno prešinjalo srca vseh.

Veliko smeha in pozornosti je vzbujala premetena in podjetna branjevka ali „pomarančca“ pod rdečo „marelo“, vsa čast ji! — Gospodične prodajalke krasnih šopkov naj bodo na tem mestu najprisernejše pohvaljene, naredile so šopkov ogromno množino, a njih okusna podjetnost je imela jako razveseljive posledice; v par urah so prodale vse do zadnje rožice, tako da ga menda ni bilo obiskovalca, ki bi se ne „poštimal“ s krasnim šopkom, pripetim od nežnih rok brhkih cvetličaric.

Šotor tobakarne, konfetov in razglednic je bil po svoji znanosti krasno prirejen, gospodične v njem so stregle občinstvu z največjo točnostjo in skrbjo in se izvrstno pokazale na svojem mestu, hvala jim! Glavobol in prevroče voljo so samaritansko zdravile vrle kavarnarice, tako da je bila vsaka druga zdravniška pomoč odveč. Najbolje obiskan je bil hmcljev šotor, to je pač storil menda ljubi Bog, dasiravno smo napredni, vendar je v veliki meri sipal na nas vročino in lepo vreme, dasi je veliko ljudi prosilo narobe... Dosti so trpele gospodične v tem šotoru, a stale so na mestu, vsa čast jim!

Za dobro jed so v veliki meri skrbeli izvrstne kuharice jestvinskega šotora, za dobro voljo pa prodajalke vin, posebno rilinga in traminca iz celjske vinarske zadruge, kateri je budil nepopisne „luštne“ duhove v vrstah vinskih bratcev. Otroci pa so pridno obiskovali šotor pokalic in slačičarne, pridne prodajalke zaslužijo istotako vso hvalo. — Šoštanjsko narodno godbo pa na tem mestu vsem društvom najtopleje priporočamo.

Tako je potekel praznik Arjevasčanov, katerim na njih prireditvi prisernejše častitamo. Gasilno društvo arjevasko si je spletlo s to veselico lep venec, kateri ga bo dičil ves nepregleden čas svojega obstoja.

Zato vrli Arjevasčani, hodite po tej poti, katero ste si začrtali, mi vam kličemo priserčni živijo, pogum in na skrajšnjo svidenje!

o Veselica v Prekopi, ki jo je priredil minulo nedeljo pripravljalni odbor „Ljudske knjižnice“, je v vsakem oziru prav lepo uspela in lahko rečemo, da tako lepe prireditve še ni bilo v Prekopi. Slavnostni govornik pravnik Lev Brunčko je govoril o pomenu izobrazbe; z vznusenim govorom je na mah osvojil srca Prekopljanov ter jih navdušil za lepo idejo Ljudske knjižnice. V znamenju izobrazbe v znamenju ljudskih knjižnic bodele zmagali — te zlate besede so se gotovo vsakemu vtisnile globoko v srce. Zbor prekopeljskih fantov in deklet, ki je prvič nastopil, je izvajal pevske točke s sigurnostjo in preciznostjo, ki je človek pri enakih zborih na deželi ni navajen; mladi pevci in pevke so pokazali, kaj se da v kratkem času doseči z marljivimi vajami ter so želi zaslužen priznanje; uspeh, ki so ga dosegli, naj jim bo v vspeh, da začeto delo prav tako pridno nadaljujejo. Nekaj novega za Prekopo sta bili dramatični igri „Kmet pri fotografu“ in „Pri pušcavniku“, v katerih so nastopali domači fantje in dekleta ter se izkazali tudi kot dobri diletantje; zlasti kmet in fotograf sta se kretala na odru kot bi bila rojena na deskah ter vzbujala s svojimi maskama in izborni igro cele salve smeha. Med petjem in zvoki trboveljske godbe je le prehitro potekel čas. Udeležba je bila povoljna, posebno z Vranskega so bile narodne rodbine številno zastopane, tudi „Vilašev“ je prišlo lepo število.

z Iz Zgornje Poljskave. Dovolite, da Vam zopet enkrat poročam o razmerah našega kraja. Opazil sem, da se je začelo jasni med ljudstvom, čeravno še ni tam, kjer bi moglo biti že zdavnej — vendar upam, da pojde počasi. Prosti razvoj našega kmeta ovirajo posilince (in teh je še precej), ki hočejo, da bi kmet ne bral ničesar, ostal zabit in bil popolnoma pod njihovo vlado ter jih pital s svojimi trdozaslužnimi vinarji. Za plačilo pa ga psujejo in zasramujejo. Toda kmetje so nekoliko izpregledali. Kakor sem o Veliki noči poročal, so vrgli nekaj teh „neboh jih treba“ iz občinskega odbora, a zdaj so se storili večji, skoraj neverjetni korak naprej, sklenili so namreč enoglasno v zadnji seji, da hočejo v bodoče slovenski uradovati. Izprevideli so, da je nemščina res lepa in da se pri nas skoraj težko izhaja brez nje, a svoj materin jezik tako prezirati, to se pravi ne spoštovati svoje matere, ki ga je učila. In samo na ljubo in komodnost c. kr. uradnikov dopisovati v blaženi nemščini, se jim je zdelo le preveč. Saj plačujemo Slovenci istotako davke in z istim denarjem, ko Nemci in vendar bi mi ne smeli zahtevati nobenih. Morda pravi člen 19 drž. vrh. zak. od l. 1867. 21. decembra, da so Nemci v Avstriji gospodje, mi Slovenci pa moramo biti njih hlapci? Sliši se, da tudi sosednje občine skličejo v kratkem seje za slovensko uradovanje. O Veliki noči sem pozabil poročati, da so občine Gornja Poljskava, Bukovec, Pokoš, Oglenšak in Gabernik prosile poštno ravnateljstvo v Gradcu za slovenske tiskovine, za dvojezičen poštni pečat in za dvojezičen napis na poštne voze. Po treh mesecih je prišla vsa zadeva v roke okr. glavarstva in dozda je nismo drugega ničesar dobili, ko slov. tiskovine. Kdaj dobimo drugo — kdo zna, bode pa treba kakega g. poslanca, kakor za vsako najmanjšo reč, ki jo hočemo Slovenci izvajati. Zvedel sem, da tudi tukajšnji krajni šolski svet kakor tudi vodstvo še vedno uraduje v nemškem jeziku ter rabi samonemški pečat — sicer mi ni znano, koliko je na tem resnice.

v Klub „Vesna“ so ustanovili pretekli teden nekateri bivši člani umetniškega društva „Vesna“, ki se je pred nekaj leti razšlo, ker je večina članov zapustila Dunaj. Namen kluba: prijateljska zveza članov, praktični stik z naročujočim občinstvom. Koliko naročil gre v tujino, ker večina naročiteljev ne pozna domačih moči, mnogostranosti njih umetniškega delovanja. Društvo „Vesna“ je slovensko občinstvo opozorilo na mlade moči, ki so se v žalibog prekratnem času društvenega obstoja častno izkazale na raznih poljih vpodabljalajočih umetnostih „Vesna“ se je vdeležila korporativno I. jugoslovanske razstave v Belemgradu z jako častnim in dobrim gmotnim vspehom, posamezni člani so razstavljali tudi dru-

god. Došlo je na „Vesno“ dosti naročil iz domovine, ki jih je društvo izvršilo na zadovoljnost in veselje naročiteljev in želo zanje obilo priznanja in pohvale. Pretežna večina članov je takrat še obiskovala umetniške šole. Od tistih dob pa so si znanje izpolnili in se izurili v svojih strokah tako, da danes lahko prevzamejo v izvršitev velika naročila, ki bi jim takrat delala še težave. Dokaz so dejstva. Klub izvršuje najrazličnejša naročila, ki spadajo v področje risarske in slikarske umetnosti: načrte za reklamne namene n. pr. etikete, risbe za inserate, plakate, vinjete za vabila itd., razglednice, plesna damska darila, risbe za opremo knjig, diplome, humoristica, portrete, pokrajinske slike, svete podobe za sobe, cerkvene slike, razne umetnoobrtne načrte n. pr. načrte za pohištvo, posebno v domačem slogu i. dr. Klub daje na zahtevo pojasnila. Naslov: „Vesna“, Škofja Loka, Kranjsko. Klub zaupa v narodno zavednost slov. občinstva! Svoj k svojim! Zaupajmo svojim močem. Ne capljajmo za tujcem, češ, tuja stvar je vselej gotovo dobra! Lahko se osamosvojimo, da bo tujec čutil izpremembo, kadar pride v naše kraje, da bodo naši kraji nosili pečat domačega duha!

Štajerske novice.

a „Narodna stranka“ in obstrukcija v državnem zboru. „Straža“ piše v svoji včerajšnji izdaji: „Tudi štajerska slovenska liberalna stranka stoji v tem boju (obstrukciji) ne ob strani Slovencev, ampak ob strani Nemcev in nemške vlade. Kjer more, udari po obstrukciji, a vladi pa prizanaša in se ne povspne do odločnega odpora. Seveda, naša liberalna stranka tega ne dela zastonj. Da gotovim osebam olajša stališče že v naprej, da spravi par strankarjev h kruhu, se proda Nemcem in nemški vladi, slovenska stvar ji je deseta briga. Nikdar še nobena stranka na Slovenskem ni tako drzno izdala slovenskega ljudstva kakor sedanja, ki si upa očito in odkrito delati v nemškem duhu. Boj taki stranki do popolnega poraza — mora biti geslo vsakega poštenega rodoljuba.“ — Poglejmo si najprej, kaj je rekel o obstrukciji g. dež. poslanec dr. Kukovec na shodu v Središču:

„Povdarjati tudi moram, da nas je veselilo videti, da ugled slovenskega zastopstva v državnem zboru na videz raste, da se z njimi resno pogaja, da od slovenskih poslancev stavljeni predlogi dosežajo večine pri glsovanjih. Niti možnosti, da bi vodja slovenskih klerikalcev minister postal, nismo zasledovali iz strankarskega stališča, saj je celo dr. Tavčar že pred leti izjavil, da smatra pridobitev ministra za Slovence kot tako važno, da bi se ne upiral, če bi se izbral celo kak dr. Šusteršič. Tudi o dejstvu obstrukcije, četudi je zvezana z začasno škodo Slovencev, bi se nam zdelo mogoče resno govoriti, če bi bila to obstrukcija zoper nemški sistem in za slovensko boljšo bodočnost. Naše veselje nam pa kali obžalovanja vredno spoznanje, da slovenski klerikalci z dr. Šusteršičem in dr. Korošcem na čelu v državnem zboru kljub slovanskim frazam in Slovanski jednoti niso zasledovali slovenstvu koristnih ciljev. Ne smatramo izključenim, da se še Slovanska jednota vendar da rešiti in speljati na zdravjša pota, akoravno se zelo bojim, da bosta pri tem ravno dr. Šusteršič in dr. Korošec s svojo klerikalno družbo največja ovira. Kako je mogel dr. Šusteršič računati na trdno zavezništvo slovanskih naprednih strank Slovenske jednote, če je pa zoper iste roval, ko je na njih pomoč apeliral? Na Dunaju

so kovali Slovansko jednoto, v „Slovencu“ so napadali Dalmatince in gg. dr. Ploja, Ježovnika in Robleka v štajerskih listih pozivali k odložitvi mandatorov. V svojih oficijelnih sklepah je Slovanska jednota izjavljala, da se ji gre za boj zoper nemško ministerstvo in sistem, neoficijelno so pa pisali merodajni klerikalci, da se jim gre za razpust deželnega zbora, pridobitev štajerskih naprednih mandatov in poraz mladočeške stranke pri volitvah. Koroški klerikalec Kranjc dr. Brejc je celo ob napadanju slovenskega zbora Zadržne Zveze v Celju izdajal čedne klerikalne cilje, ki se imajo za klerikalce doseči z napredno pomočjo v Slovanski jednoti ter je klical v ti zvezi, češ, da bodo imeli klerikalci (ne Slovenci!) za seboj v boju zoper slovenske naprednjake že kmalu tudi — svoje ministre!“

Treba je nadalje povdarjati, da stoji „Slovanska jednota“ v strogi opoziciji proti sedanji vladi in z njo vred tudi „Zaveza južnih Slovanov“, v kateri sedita poslanca naše stranke gg. Ježovnik in Roblek; povdarjati je treba, da nista ta dva gospoda niti z jednim dejanjem pokazala, da stojita vladi ob strani, temveč sta dosledno in povsod glasovala proti njej. In to ne samo sedaj, temveč že tekom celega delovanja ljudskega parlamenta, tudi takrat ko so klerikalci pri ogrski nagodbi izdali koristi našega kmeta. Nedvomno je tudi, da kakor hitro dobi ta obstrukcija splošno narodni, ne samo strankarsko-klerikalni značaj, bodeta naša poslanca z veseljem to stremljenje podpirala. Sumničen je, da bi imela „narodna stranka“ kakršnekoli postranske namene, pa a limine odločno odklanjamo. Naj klerikalci navedejo le jeden konkretni slučaj! Za politične korake, ki jih pa dela g. dr. poslanec dr. Ploj po svoji previdnosti in svoji razsodi, je odgovoren on sebi in svojim volilcem ne pa „Narodna stranka“. To je vendar jasno! Mi smo bili vselej in smo principijelni opozicionalci in smatramo ta svoj princip za tako vzvišen in svet, da ga ne kaže vlačiti v nižave Šusteršičeve žindre in Brejčevih surovosti. Ako je klerikalcem v resnici do vstrajnega in resnega boja za slovenski narod, ne za slovensko-ljudsko stranko, jih zmiraj brez vseh kompromisov in formalnosti po svojih močeh z veseljem podpiramo. Ako si v sredstvih nismo zmiraj jedini, ni treba iz tega delati veleizdajniških afer. To velja tudi za bodočnost. Za strankarsko izkoriščanje bojev v parlamentu pa nas nikoli ne bode dobili. Take zabave si lahko privoščijo n. pr. češki agrarci — v naših razmerah so pa nepotrebne in škodljive. Ali tudi ni bolje porabiti istih moči, s katerimi se ubija nekaj, kar se ubiti ne da, namreč napredne stranke na Slovenskem, v kulturni in gospodarski napredek ljudstva?

d Ljubeznivi tovariši so štajerski nemški učitelji. To dokazuje „Pädagogische Zeitschrift“ 42. letnik, šte. 14 od 25. julija t. l. str. 209. Iz listnice uredništva izvemo, da neki A. E. želi, da bi oni učitelji na Spodnjem Štajerskem, ki pustijo rubriko „nemški jezik“ nedotaknjeno, bili izključeni od uravnave plač. To je res človekoljubno stališče! Zakaj pa ne bi kar vseh slovenskih učiteljev izključili od povišanja plač? To bi menda dotičnik najrajši imel! Razdelitev krajevnih razredov, ki jo je prinesel zadnjič „Nar. Dnevnik“, kaže pač tudi to načelo: izključenje slovenskih učiteljev od boljših plač! Prav je, da se začne to razkrinkovati,

ker to je v škodo vsemu slovenskemu ljudstvu, ne samo učiteljstvu.

d Zakaj se Slovenci v Vojniku tokrat ne udeležijo občinskih volitev? Volitve so politična skušnja in če tudi propademo, niso brez pomena. Dvigajo in utrjujejo zavednost in zlasti v naših spodnještajerskih mestih in trgih bi pokazale, da Nemci niso tako absolutni vladarji v njih. Če se ne udeležimo volitev, priznavamo s tem, da so ti trgi in mesta res enojezični. Abstinenca in molk so predznaki politične smrti. Živi se oglašajo in bojujejo!

z Štajerski namestnik gr. Clary se je podal v četrtek v avtomobilu iz Konjic v Ptuj in od tamkaj v Ormož, da si ogleda po toči oškodovane kraje.

z Štiridesetletnico mature so obhajali maturantje celjske gimnazije iz l. 1869. minulo sredo v Celju. Bilo je 15 udeležencev, med njimi gg. dr. Bergmann, prakt. zdravnik v Žalcu; Matija Frece, župnik v pok. v Petrovčah; Ant. Fišer, župnik v Mozirju; dr. I. Kosirnik, primarij v Zagrebu; Jurij Šporn, nadzornik drž. železn. v pok. iz Vipave; dva sta poslala pismene pozdrave. Slavnost se je vršila z domačim sestankom in obedom pri „Zamorcu“ ter s cerkvenim opravilom pri oo. kapucinih. Udeleženci so si obljubili, da se v 3 letih zopet snidejo.

a Kako to? Pri občinskih volitvah v Sp. Poljskavi so zmagali Slovenci. Kako torej pride županstvo do tega, da razpisuje službo obč. redarja v šumarkovskem „Štajercu“?

a „V imenu Kristusa“ je prosil o priliki zadnjih deželnozborskih volitev organist Bračko v Št. Miklavžu pri Slov. Gradcu kmete, naj volijo Verstovška. Sedaj je pa aretiran, ker cerkvena blagajna ni v redu, in bo v kratkem pred okrožno sodnijo v Celju razprava. — Ali mu je Verstovšek premalo dal za agitacijo??

a „Štajerc“ poroča, da so imeli nekje pri Ptuj 2. avgusta 40—45° C toplote. Potem se ne čudimo, da se Linhartu včas — meša!

a Nemške „podpore“. „Štajerc“ sedaj zahteva razne darove „Šummarke“ in nekaterih nemških mest, ki so baje namenjeni kmetom v ormoškem okraju. Tega seveda ne pove, da so ti darovi namenjeni izključno ormoškim nemškutarjem.

d Umrl je pri Hrastniku g. Mih. Urbajs, 84 let star. Pokojnik je oče vrlega pristaša „Nar. str.“ gosp. Iv. Urbajsa. Naše sožalje!

d Toča je pretečeni torek hudo pobila hrastniško okolico, pos. Dol. Drž. posl. dr. Benkoviča ni od nikoder! (Sedaj ni volitev! Op. ur.)

v Sadovi Škamlečevih nauk in zadnjih pamfletov v „Slov. Gosp.“ na sokolska društva vobče in na Murskega sokola posebej so dozoreli v nedeljo 1. tm. zvečer v Ljutomeru o priliki sokolske veselice. Za Škamlečovo in „sveto“ stvar navdušeni kristjani so hodili ponoči — kakor je to že taka čukovska navada — v gostilniške hleve, ter odvezovali in izpuščali konje tistim voznikom, ki so pripeljali stranske udeležence veselice. V tem ko so orožniki, policaji in lastniki konj po trgu in okoli trga lovili splasene konje, so za Škamleca in sveto vero navdušeni katoličani kradli z vozov biče, sedala i dr. To so torej sadovi Vaših nauk, g. Škamlec! Kot duhovnik in klerikalec ste lahko ponosen na nje, kot pošten Slovenec pa se jih slobodno sramujete.

d Iz Ljutomera. V našem poročilu o sokolski slavnosti sta vsled ne ljube pomote izostali imeni gospic Mirke Misja in Jetic Škrlec, ki sta s posebno požrtvovalnostjo sodelovali pri prireditvi. Omeniti še nam je tudi pri-

srčno ovacijo, ki so jo priredili varaždinski sokoli starosti M. S. dr. Chloupku; dvignili so ga na svoja krepka sokolska ramena, na kar je ob burnih nazdar-klicih zaorila sokolska himna. Da je uspela slavnost tudi v gmotnem oziru kar najboljše, kaže čisti dohodek cca 600 kron.

a Kaj pa ti fantič — Minul ponedeljek zvečer je šel 26 letni kmečki fant Anton Čelofiga iz Gorice v Požeg vasovat. Tamkajšnji fantje so ga opazili in nekdo ga je s samokresom težko ranil v prsi. Treba bi bilo, da bi poklicani činitelji in fantje sami delali na ublaženje takih surovih navad.

a Za župana na Vurbergu je zopet izvoljen g. Anton Preložnik, pristaš kmečke zveze.

d Nenavadna nesreča. 3. t. mes. ob 10. uri zvečer je tresčilo v viničarju g. mlinarja Perka v Ivanjskem vrhu. Otroci so pobegnili iz hiše in izpustili živino, kajti lesena bajtica je bila v trenutku v plamenu in je zgorela do tal. Zjutraj so našli na mestu, kjer je stala materina postelja, kupček kosti. Mati, ki je bila v drugem stann, je torej zgorela. Oče je v Gradcu, kjer dela zidarski. Od zapuščenih otrok šteje najstarejša 19 let, najmlajši še le 10 mescev.

v Zahvala. Podpisani odbor društva za otroško varstvo v kmetskih občinah sodnega okraja Ptuj izreka najprisrčnejšo zahvalo vsem, ki so podpirali društvo pri gledaliških predstavah „Slepa ljubezen“ dne 1. avgusta t. l. v Ptuj ter kakor si bode pripomogli da je premijera Pesek-Adamičeve ljudske igre toli sijajen moralen in gmoten uspeh dosegla. Zlasti se zahvaljujejo gg. A. Pesku in E. Adamiču za prepustitev igre, osebno vodstvo in spremljevanje na glasoviru, požrtvovalnim učiteljskim diletantkam in diletantom za brezprimeren trud in silno muko v neznosni vročini, gospe Kanklerjevi kot neumorni režiserki, starišem, katerih otroci so pri igri sodelovali, čitalniškemu odboru za prepustitev dvorane, vsem blagim preplačnikom in vsem izvenptujskim in ptujskim udeležencem za mnogobrojni obisk. Ta gledališka uprizoritev v prid zapuščenim otrokom je zopet na neovržen način manifestirala, kdo širi ljubezen do bližnjega z jezikom in kdo jo dejanski izvršuje! (Opomba uredništva: O „Slepi ljubezni“ in njeni uprizoritvi v Ptuj priobčimo iz strokovnjaškega peresa daljšo oceno.) Odbor društva za otroško varstvo v ptujskem okraju dne 4. avgusta 1909. Ivan Kankler tajnik. Dragotin Zupančič predsednik.

v Zahvala. Murski sokol v Ljutomeru se zahvaljuje tem potom najsrčnejše vsem, ki so pripomogli do tako krasnega vspeha slavnosti dne 1. avg. 1909. V prvi vrsti zahvaljuje se bratskemu sokolu in sokolicam v Varaždinu za tako mnogoštevilen poset, slavni požarni brambi v Stročjivasi za krasen sprejem bratov Hrvatov, slavnemu veteranskemu društvu v Ljutomeru, požarni brambi na Cvenu in okrajnemu načelniku g. Rajhu za prijazno sodelovanje, vsem narodnim damam ljutomerskim kakor gospem dr. Chloupkovi, dr. Grossmannovi, Kocuvanovi, Kukovčevi in Veseličevi, gospicam Mici Herzog, M. Velnar, O. Cvahte, M. Kocuvan, M. Čagran, T. Čagran, A. Karba, M. Karba, T. Seršen, A. Seršen, O. Lah in B. Pucanja za njih povzrtvalen in nesebičen trud, posebno pa gospici Jetic Škrlec, ki je od ranega jutra do pozne noči vse svoje moči posvetila „Sokolu“. Leonidi Herzogovi, katera se je v zahvalo, da se je uvrstila med narodne delavke že blatila v svojih umazanih predalih „Straža“, in Mirki Misjevi, ki je kot vselej tudi tokrat radovoljno sodelovala. Nadalje gre vsa zahvala bratom telovadcem ter njih načelniku br. Stajniku

veseličnemu odseku, godbi središki posebno nje vodi g. Fr. Serajniku, vsem cenj. pevcem posebno dirigentu g. Zacherlu, ter vsem zavednim posetnikom od blizu in daleč, ki so nam pokazali se svojim mnogoštevilnim posetom njih simpatije do „Murskega sokola“. Pri srčna hvala in nazdar! Odbor „Murskega Sokola“ v Ljutomeru.

Kranjske novice.

z Peto pokroviteljstvo po 200 K za Ciril-Metodovo družbo je že zbralo omizje pri „Roži“ v Ljubljani.

z Iz šolske službe. Prof. Bogumil Remec v Novem mestu je dobil dopust za leto 1909/10, da prevzame vodstvo dvorazredne slovenske trgovske šole v Ljubljani. Na njegovo mesto pride za čas dopusta suplent dr. Milan Šerko.

z Sneg je zapadel po nekaterih planinah na Kranjskem. Pobelil je vrhe Grintavca, Storžiča in Kočne.

z Strašen požar je uničil posestniku Tomcu v Stranski vasi v Belokrajini vsa gospodarska poslopja. Škode ima nad 20.000 kron in ni zavarovan. Kmetje, zavarujte se!

z „Tabor narodnega delavstva“ se imenuje slavnost, ki jo priredi „N. D. O.“ v Ljubljani dne 8. t. m. v „Nar. domu“.

z O umetniški razstavi v Ljubljani je prinesel celovški „Mir“ še precej laskavo oceno iz peresa msgr. Podgorca.

Koroške novice.

o Celovški „Mir“ se jezi, da se vodstvo Ciril-Metodove družbe ni nklonilo komandi domišljavega dr. Brejca in toži, da družba ne mara „ponujene roke“. Seveda ne, kdo si bo pa dal s pestjo biti v obraz?

o Požar v Svetinvasi dne 2. t. m. ni uničil, kakor smo zadnjič poročali, 20, ampak 8 hiš in gospodarskih poslopij. Pogorelci so tem večji reveži, ker so imeli spravljeno že seno in žetev.

o Dr. Johann Uhde, znani katoliški učenjak na graškem vsenčilišču, doktor bogoslovja, modroslovja in prava, je, kakor dokazuje zadnji „Mir“, Slovenec. Njegov oče je učitelj v Škocjanu v Podjuni in z doma iz Solčave v Savinski dolini, njegova mati je pa Breznikova iz Železne Kaple.

o O štrajku ministrantov v Črncem pri Spod. Dravberku poroča celovški „Mir“. Vsekakor moderno!

o Sneg je zapadel 5. t. m. na višinah krog Pontebe na Koroškem 20 cm visoko.

Primorske novice.

v Dopolnilne volitve v Trstu za državnozborni mandat bivšega soc. demokrata Pagnini, ki je mandat odložil, se vrši 14. novembra t. l., event. ožja volitev 21. nov.

v V tržaški okolici se pridno snujejo odseki tržaškega Sokola in je slednji razvil poslednji čas sploh jako živahno delovanje.

v Podadmiral baron Jedina, je na lastno prošnjo umirovljen. Jedina je rodom Dalmatinec.

v Za stalnega učitelja na tržaški slovenski šoli je imenovan slovenski skladatelj Emil Adamič.

v Nesramno žalitev slovenskega naroda si je dovolil, kakor poroča „Edinost“, ckr. stotnik 97. pešpolka Giradi v Trstu. Ko je inšpiciral pred par dnevi neko stražo in slušal dva vojaka slovenski govoriti, je zakričal: Kako pa govorite tukaj v nekem kurbirskem jeziku! To je že višek nesramnosti, ki si ji more dovoliti kak član ckr. armade, za katero dajemo Slovenci največ krvnega davka.

v Pagnini, bivši socijalni demokrat, ki je izstopil iz stranke in odložil svoj državnozborni mandat, si snuje novo delavsko stranko. Ustanovil si je že društvo, ki se imenuje „Delavska zbornica“. Vabi vanje brez razlike političnega, narodnega in verskega mišljenja. Bo menda slaba!

v V pokoj gre, kakor se govori, ravnatelj državne železnice v Trstu, Ruff.

Slovanski zapiski.

v Petstoletnica grunwaldske bitve važna obletnica v slovanski zgodovini. Prihodnje leto bode minolo pet sto let, kar se je bila znamenita grunwaldska bitva, v kateri so pobili med Dubrovno in Ostrom poljski kralj Jagaillo, litvanski veliki knez Vitovt v zvezi s smolenskim ruskim polkom Jurija Lugačeviča vojsko nemških križevniških vitezov grozno pobili. V grunwaldski bitvi, katere izid je odločila hrabra smolenska vojska, so se bojevali tudi Čehi pod slavnim vojskovodjem Janom Žižko s Trocnova. Poraz Nemcev je bil grozen; na bojišču jih je obležalo okoli štirideset tisoč, vjetih je bilo petnajst tisoč in ostalih 25 tisoč se je rešilo s tem, da so zbežali.

Sotrudnik „Nov. Vrem.“ Al. Pilenko piše o tej bitvi: Grunwaldska bitva ima za Slovane velik, skoro simbolični pomen. Bil je to edini moment v celi poljsko-ruski zgodovini, v kateri so se Slovani, odločivši svoje spore, združili v tako močno četo, da jim ni bila strašna niti slavna vojska križevniških vitezov. Nikdar prej in nikdar poznej, se ni slovanska reč tako sijajno pojavila in sicer toliko glede osnutka kakor glede učinkov. Nemci, čeprav bi radi zmanjšali vspeh združenih poljkar-ruskih-českih vojsk pri Grunwaldu, ne morejo dozdaj utajiti, da je bila bitva pri Tannenburgu, kakor je Nemci imenujejo za nemški pohod na vzhod tako hud udarec, da si celo stoletje niso mogli zopet opomoči.

Živimo v dobi — piše A. Pilenko — v kateri začenja slovanska vzajemnost zopet rasti. Primerna proslava grunwaldske bitve bi bila torej zelo umestna. Germanizem se kakor na začetku XV. stoletja dere na nas vsak dan bolj divje in bolj energično. Tega se zavedajo izobraženi krogi v celem slovanstvu. Treba je samo jaknega povoda, da bi padel bel z očji slepih. Mišlim, da bi se dalo tak povod najlažje s tem, da se v veliki obliki proslavi petstoletnico onega dne, ko je združeno slovanstvo pokazalo Nemcem svojo pravo moč. Mi temu dodajemo, da projektirajo Poljaki v ta namen veliko poljsko etnografsko razstavo in da je že bil stavljen predlog, naj se h kratu s poljsko etnografsko razstavo otvori v Ljubli tudi vseslovanska umetniška razstava ter osnuje zveza vseh slovanskih umetniških društev.

o Ciklus predavanj o ruski kulturi priredi po letošnjih počitnicah Ruski kružok v Pragi. Dosedaj so prijavljena ta-le predavanja: dr. V. A. Francev, prof. na varšavskem vsenčilišču: o rusko-českimi literarnimi stikih; prof. dr. Bidlo: o zgodovini; prof. T. G. Masaryk: o filozofiji; prof. J. Poljka: o narodopisu; ravnatelj Živnost. banke dr. Jar. Preis: o narod. gospodarstvu; Boh. Schnabl: o godbi; prof. Tábořsky: o umetnosti; rav. Jar. Kadlec: o topisih itd. Vsa ta predavanja se bodo vršila v češkem jeziku, kje in kedar, bo pozneje naznanjeno. Svoje rojake bivaajo v Pragi opozarjamo na to, da ne zamude ugodne prilike se na tak način temeljito poučiti o raznih strokah ruskega kulturnega življenja. To je praktična kulturna vzajemnost slovanskih narodov. Spoznavajmo se med seboj.

o Sienkiewiczova anketa. Ko je pruska vlada predložila deželnemu zboru (parlamentu pruske države) zakonski načrt o eksproprijaciji poljske zemljiške posesti, je napisal poljski pisatelj Henrik Sienkiewicz protest proti tej nečuvni nečloveškosti ter ga je razposlal vsem odličnim politikom, publicistom, učenjakom, umetnikom in pisateljem vseh civiliziranih narodov s prošnjo, naj mu prijavijo svoje mnenje o tem najnovejšem napadu pruske vlade na poljski narod. Sedaj, ko je ta barbarski zakon stopil v veljavo ter se začenja izvajati proti Poljakom na Poznanjskem in na vzhodnem Pruskem,

je Sienkiewicz zbral dole mu odgovore ter je izdal na večer spomin pruskega barbarstva XX. stoletja v posebni knjigi pod naslovom „Prusse et Pologne; enquete internationale“. — V knjigi obsegajoči 290 str. velike oblike so zbrane izjave 250 odličnih sodobnikov vseh mogočih narodov. Skoro polovica jih je Francozov, ostali so pa Angleži, Amerikanci, Italjani, Belgijci, Danci, Svedi, Norvežani, Rusi, Čehi, Slovenci in en Japonec. Odgovori so vsi Nemcem neprijazni, nekateri naravnost uničujoči za kulturo moderne nemške države. Učenjaki in literati vseh narodov imenujejo protipoljske zakone barbarske; razžaljenje civilizacije; neumen in nevaren rop divjega despotizma; konfiskacije, ki je tem bolj grda in odprna, ker se brani h navsko; barbarizem, ki nas meče zopet v dobo Atile; politični in upravni nestvor; čin, ki je prav tako krut kakor je neumen; delo blažnega ali zločinca itd. Ogorčenje vseh teh odličnikov pa ne more dati Poljakom nič kot nekoliko moralne pomoči v tem nečloveškem boju proti najkrutejšemu nasilstvu, kar nam jih je znanih v zgodovini človeštva. Toda naj ne obupajo; hud je boj, neznanske so muke, katere bode moral poljski narod prenašati — toda zaupa naj v samega sebe, zanaša naj se na svojo notranjo duševno moč in naj bode preverjen, da bode materijalno nasilstvo Prusakov premagal. Ideja je še vedno zmagala nad bajoneti, policisti in ječam, in bode zmagala tudi nad političnimi roparji in morilci.

z Slovanski svet. Znani češki založnik Jan Laichter na Kral. Vinohradih, ki izdaja zbirko „Výbor nejlepších spisů“ (Izber najboljših [znanstvenih] spisov), je izdal kot 500ti sešitek te zbirke, prvo številko novega obširnega znanstvenega dela pod naslovom: Slovanski svet. To delo ureja vsenčiliški profesor dr. Lubor Niederle, učenjak v vsem slovanskem svetu na dobrem glasu. „Slovanski svet“ bode obsegal zemljepisno in statistično sliko sodobnega slovanstva ter bode nekako enciklopedično znanstveno delo, kakršnega smo že dolgo pričakovali. Vse javne knjižnice bi se morale na to delo naročiti.

z Grunwaldski dar in Roseggerjev fond. Poljska požrtvovalnost je nemški šovinizem daleko prekosila. Poljaki so nabrali do 1. t. m. za grunwaldski dar 848.647 K, Nemci za Roseggerjev fond pa 600.000 K.

Obrambni vestnik.

z Za Ciril-Metodovo družbo je vplačala ga. Fani Kozmelj iz Št. Petra v Savinski dolini v pisarni g. dr. Karlovske v Celju 10 K.

z Družba sv. Cirila in Metoda je prejela iz Amerike sledeče pismo, ki kaže s kakim navdušenjem in požrtvovalnostjo se zanimajo naši prekmorski rojaki za našo prekornatno šol. družbo: Slavno vodstvo!

Kakor znano že iz poročila „Glas Naroda“, posrečilo se nam je vendarle ustanoviti tukaj v New Yorku prvo postajo Vaše c. družbe, oziroma ustanoviti tukaj podružnico za Zedinjene države ameriške. Dne 4. julija 1909, to je na praznik proglašanja neodvisnosti in predpraznik naših slovanskih blagovestnikov, zbralo se je v ta namen v New Yorku v češki dvorani D. A. „Sokola“ lepo število zavednih in rodoljubnih rojakov iz Greater Yorka. Za pristop se je prijavilo 53 članov. Ker zasledujemo razmere in narodno življenje dragih nam rojakov v stari domovini, smo uvideli, da Vas obmejni sovražnik pritiska od vseh strani. Naša narodna zavest in ljubezen do našega premilega materinega jezika nam je velela in nas dovedla do tega koraka, da Vam v tej sili priskoči na pomoč zavedna vrsta ameriških Slovencev ali recimo ji: Nova Slovenija. Delovanje naše bodemo skušali razširiti po vseh večjih in manjših naselbinah naše svobodne in mogočne republike. Za nadaljnjo ustanovitev imamo pripravljene že dve nove podružnice iz zapada. Te dobe št. 2 in 3. (Ta je št. 1. — O. p. pisarne.) Osnovnih pravil podružnica naša nima. Določilo se je le nabirati prostovoljne letne prispevke od posameznih članov po 50 c na leto ali 2 K 50 v, za ustanovne člane pa 10 dol. ali 50 K enkrat za vselej. Nabrana vsota se ima neposredno, in takoj od

vsake podružnice poslati semkaj glavniemu vodstvu. In s tem so naši rojaki zadovoljni. Glede letne podpore samo 50 c ozirali smo se v tem slučaju na sedanje razmere, ker naše ljudstvo ne dela v pravem tiru. Pri tem smo se držali gesla Vašega: „Mal položi dar — domu na altar!“ kojega naj bi se držal vsakdo. Privojno pošiljamo Vam znesek 200 K po čeku Ljubljanske kreditne banke in sicer 180 K prispevek naše podružnice, 20 K je pa iz nabiralnika naše družbe v pisarni znane potovalne trvdke Frank Sakser Co. New York. Vzemite to malo darilce za dobro z zavestjo, da stojimo tudi mi v Vaši vrsti za napredek in delovanje milega nam slovenskega naroda in jezika. Z rodoljubnim pozdravom in velpoštopovanjem za odbor: Josip Rema, prvomestnik; Ivan Zupan, tajnik.

Odgovor Roseggerju Za obrambni sklad družbe sv. Cirila in Metoda so se nadalje zavezali plačati po 200 K sledenci p. n. gg.: 206. Kopitar Valentin, uradnik narodne tiskarne v Ljubljani; 207. Franc Zrimšek, učitelj, Žetale, Štajersko; 208. Valentin Stangl, obč. tajnik Šmihel-Pliberk Koroško; 209. dr. Jos. Ciril Oblak, odvet. kand. Celovec; 210. I. Modic jun. iz Nove vasi pri Rakeku; 211. Janko Koschir, Kamnik; 212. dr. Konrad Janežič, odvetnik Volosko; 213. Fran Stupica, c. kr. notar Sv. Lenart, Štajersko; 214. Neimenovani od Sv. Križa pri Trstu; 215. Pekle Gašpar, abit. Glinca (plačal 20 K); 216. Šegula Davo, poslovođa zadr. tiskarne v Krškem; 217. E. Miz Senožeč; 218. dr. V. G. iz Senožeč; 219. Trtnik Vilko, uradnik mestne hranilnice v Ljubljani; 220. Marolt Nande, c. kr. suplent v Prostejstvu, Morava; 221. Tinčetič otročci v Idriji; 222. Stefan Jakob, nadzornik juž. žel. v p. v Zagrebu; 223. Pajnič Josip Ljubljana; 224. Ivan Tosti, nač. gost. zadruga; 225. Neimenovan št. I. iz Št. Petra; 226. Neimenovan iz Št. Petra št. II.; 227. Neimenovan iz Št. Petra št. III.; 228. Špilar Ludvik iz Št. Petra; 229. Špilar Ferdo iz Št. Petra; 230. Medica Fran iz Št. Petra; 231. Zafred Matija iz Št. Petra; 232. Dražina Domiceljeva iz Zagorja; 233. dr. Bogumil Vošnjak, Gorica; 234. Viktor Glaser, Rače; 235. Novak Angela, sopr. sod. oficila, Senožeč; 236. Josip Rudež, grajščak, Št. Jernej; 237. Anton Lehrman, Zg. Šiška, iz Novega mesta; gg. 238. Maselj, prof.; 239. Skale Otmar, viš. žininozdravnik (plačal 100 K); 240. Iv. Krajec, posestnik; 241. Iv. Škerlj, odvetnik; 242. Jakobina dr. Žitkova; 243. Rozman Karl, posestnik; 244. dr. J. Strašek, zdravnik; 245. Dav. Majcen, profesor; 246. dr. Albin Pesnik, notar; 247. dr. Fr. Defranceschi, primarij (plač. 200 K); 248. M. Seidl, trgovec (plačal 200 K); 249. Rih. Dolenc, posest. in vod. kmet. šole v p.; 250. Picek, trg. in posestnik (plačal 40 K); 251. dr. K. Slanc, odvetnik (plač. 200 K); 252. dr. E. Volčič, sod. svet.; 253. Fran Seidl, posest. in trg. (plačal 50 K); 254. Jos. Gerdešič, dvorni svet. v p.; 255. Fran Berlec, stražmojster v p.; 256. Skolinski B., vin. nadz.: 157. Kastelic Edmund, trg., Kandija; 258. Zorc Josip, posest., žup. in gost. Kandija; 259. M. Starič, svet. udova; 260. Vokač Fran, veletržec Kandija (plačal 10 K); 261. Lavoslav Schwentner, knjigotržec, Ljubljana (plač. 50 K); 262. V. J. iz Banjeluke; 263. Mešek Jos., asistent mestne hranilnice v Ljubljani; 264. Vladimir Vojska iz Gradca in 265. Valentin Krišper, Ljubljana (plačala vsak 200 K).

Najnovejša brzojavna in telefonična poročila.

Praska „Union“ o rešitvi parlamentarne krize.

d Praga, 7. avg. „Union“ se poroča iz Dunaja na temelju zanesljivih poročil, da je vprašanje, kako bode prihodnje ministerstvo sestavljeno, le od tega odvisno, jeli se vladi posreči ustaviti z opozicijo in njenimi obstrukcionističnimi strankami modus vivendi ali ne. Od tega vprašanja je tudi odvisen celi razvoj naše notranje politike. Ako se posreči baronu Bienerthu skleniti mir z opozicijo, potem ne more biti o

nadaljnem uradovanju pravosodnega ministra Hohenburgerja niti govora. S tem morajo Nemci računati. Ako pa se to ne posreči, potem nastane vprašanje, ostane li Bienenrth sam na krmilu ali ne, razun da razpusti državni zbor, razpiše nove volitve in potem sam rekonstruira ali drugi rekonstruirajo njegov kabinet. Ker pa se bo Bienenrth trudil na vsak način skleniti mir, se mora s tem računati, da zgine Hohenburger kot tajni svetnik, odlikovan z redom železne krone 1. razreda in minister v pokoju s površine. Ostane li Bilinski v ministertvu ali ne, to je zadeva poljskega državnoborskega kluba.

Konflikt med Turčijo in Grškim.

d Carigrad, 7. avg. V Galipoliju ob Dardanelah je proglasil bojkotni sindikat bojkot proti grškim ladjam.

d Carigrad, 7. avg. Kakor poročajo listi, se je odpeljala odtod jedna vojna ladija z eno torpedovko k turški vojni mornarici v Smyrni.

d Solun, 7. avg. Priprave za event. turški vojni pohod v Tesalijo so že zelo napredovale. Mohamedanci strastno zahtevajo vojno z Grškim in skorajšnje odločitev.

a Atene, 7. avg. Grška vlada in časopisje zastopata enoglasno stališče, da je turška zahteva po odstranitvi grške zastave in odpoklicu grških častnikov in vojakov s Krete naprosto neizpolnjiva. Grško je že tekom zadnjih 12 let, od krečanske vstaje l. 1897, sem popolnoma neneleženo na krečanskem vprašanju in je zmiraj ohranilo korektno in pravilno stališče. Zato je sedaj potrebna intervencija krečanskih obrambnih velesil, katere so takrat zahtevale grške častnike in milico; stvar teh velesil je tudi, da se na Kreti ohrani status quo.

a Carigrad, 7. avg. Visoka porta še ni poslala naznanjene ostre note grškemu ministerstvu zunanjih zadev, pač pa je zahtevala od tega v daljši brzojavki pojasnila o stališču grške vlade h krečanskem vprašanju.

Položaj Španjolcev v Melilli.

a Madrid, 7. avg. „Heraldo“ poroča iz Alhucemasa, da so Kabyli z močnim streljanjem iz pušk zabranili parniku „Sevill“ dovoz vode in živil. Španske baterije obstreljavajo Kabyle in njihove postojanke brez uspeha. Streljanje iz pušk traja že od 28. jul. nesprestano. (Več glej v „Politični kroniki“).

Kitajsko in Japonsko.

v Jokohama, 7. avg. Kakor se tukaj sliši, nameravajo Japonci poslati Kitajcem radi konfliktov pri gradnji mandžurskih železnic ultimatum.

O zrakoploveh.

v Marmelon, 7. avg. Avijatik Sommer je dosegel s svojim letalnim strojem svetovni rekord. Ostal je 2 uri, 27 min, 15 sek v zraku. Občinstvo mu je priredilo navdušene ovacije.

v Koln, 6. avg. Grof Zeppelin se je vrnil z vlakom v Friedrichshafen, da nadzornuje dela pri novi zračni ladiji „Zeppelin III.“ S to se hoče baje prodcirati pred avstr. cesarjem Francem Jožefom v Bregencu.

Veleizdajski proces v Zagrebu.

113. dan razprave.

Nadaljuje se zaslišanje od predsed. nika povabljenih prič. Ne izpovedo nič, kar bi ne bili že prej zaslišane priče izpovedale.

Pride se k nadaljnim predlogom zagovornikov.

Dr. Hinković pravi da je Nastić tendenciozno izpovedal, da v revolucionarnem klubu sede najbližji sorodniki kralja Petra, hoteč tako srbski kraljevi dvor spraviti v zvezo z revolucijo. Da se dokaže neresničnost teh trditev, predlaga razne priče.

Dalje: Nastić v „Finale“ trdi, da je bil „izbran“, da pojde v Kragujevac študirat izdelovanje bomb in ravnjanja z njimi, v „Moje afere“ pa pravi, da je le potoval skozi Srbijo in da so ga „revolucionarji“ naprosili, naj „mimo-grede“ opravi v Kragujevcu komisije. Da se dožene resnica, predlaga zopet razne priče, ki se imele z Nastićem v Kragujevcu opravka.

Dalje: Dokazano je, da je šel Nastić, vendar poznana oseba iz Zemana v Belgrad s potnim listom trg. pomočnika Kostića. To se je moglo zgoditi le s favoriziranjem od strani policijske oblasti. Predlaga tudi za to priče, ker hoče dokazati, da je bil Nastić res agent provocateur, ker je bil kot poznana oseba od policije favoriziran.

Predlaga še nadaljne priče, ki bodo dokazale, da je Nastić kot agent provocateur vabil mlade ljudi k atentatom, pozneje pa jih je izdal v svojo materialno korist.

Dalje predlaga za priče stenografe v cetinjskem procesu in črnogorskega min. predsednika dr. Tomanovića, da se dokaže, da je imel Nastić svojo izpoved v tem procesu napisano in da je bila že prej na ogled poslana dr. Tomanoviću.

Predlaga končno za pričo glavnega sotrudnika „Agr. Tagblatta“ Otona Kraussa, ki bo izpričal, da ga je Nastić prosil, naj ga spravi v zvezo z ljudmi pri „Srbobranu“, in kateremu je priznal, da je dobil od črnogorske vlade za svoje politične usluge denar.

Društvene vesti.

z Občni zbor Ljudske knjižnice v v Št. Jurju ob J. ž. s predstavama iger „Štampilhar mlajši“ in „Krojač Fips“ v nedeljo 15. avgusta ob 6., oziroma ob 8. uri zvečer v gostilni A. Nendl se zaradi občnega zbora Kmet. podružnice

v Št. Jurju in „Prosvetina“ slavnosti v Slivnici odloži na 15. avgusta.

z Dravinjski učit. krožek vabi na zabavni večer (petje in godba), kate-rega priredi v nedeljo 8. t. m. ob pol 8. uri zvečer v Studenicah pri Koropcu. Prijatelji učiteljstva dobrodošli!

Tržne cene.

6. avgusta.

Kava v Hamburgu: Santos Good Average za september 31'75 za december 30'—, za marc 30'—, za maj 30'—, Tendencia stalna.

Sladkor. Praga: surovi sladkor prompt K 24'10, nova kampanja K 23'05. Tendencia mirna. — Vreme: lepo.

Budimpešta, 6. avgusta. Pšenica za oktober K 13'68, pšenica za april K 13'89, rž za oktober K 9'84, oves za oktober K 7'54, koruza za julij K —, koruza za avgust K 7'56, ogrščica za avgust K 13'80. Pšenice sémalo ponuja, kupčija mala, tendencia medla, promet 30.000 m. st. Pšenica v efektivu 5—10 v, rž 5 vin cenejša. Ostalo nespremenjeno. Vreme hladno.

Budimpešta, 6. avgusta. Svinjad: ogrske stare, težke — do — vin., mlade, težke 140 do 142 vin., mlade, srednje 142 do 144 vin., mlade, lahke — do — v.; zaloga 30.027 komadov.

Dunajska borza za kmetijske pridelke, 6. avgusta:

Promet tih, konzum rezerviran, tendencia mirnejša; pšenica 5—10, rž 5, koruza 5—10 vin cenejša. Oves se vzdržal.

Po svetu.

z Materinaka ljubezen pri pticah. V Schönbergu pri Magdeburgu je začela goriti hiša, pod katero streho je imela neka ptica gnezdo z mladici. Ko je začela goriti streha, je mati obupno kričoč letala okoli gnezda, nazadnje pa zletela vanj in s perotmi ščitila mladice — ter seveda z njimi vred zgorela.

a Čeh — urednik v Carigradu. Urednik slikarskega dela mladoturškega humoristično-satiričnega lista „Kalem“, izhajajočega v Carigradu, je postal Čeh, akademični slikar Plaček.

o Petindvajsetletnica smrti ustanovnika češkega Sokolstva Miroslava Tyrša je jutri 8. t. m.

o Kastracija kot kazen. Spodnja zbornica postavljajnega zastopstva v državi Connecticut v Ameriki je sprejela s 130 proti 28 glasovom zakonski načrt, da se ima vsem hudodelcem iz navade in „duševno defektnim“ odvzeti razplodilna zmoglost. Enaka postava je v državi Indiana že v veljavi.

a Slovaška enciklopedija. Ogrski Slovaki pripravljajo veliko delo: monografijo slovaških županij. V spisu hočejo združiti vse, kar se zrcali v slovaškem umu, vse, kar ve in čuti Slovak, in sicer v taki obliki, da bo ga čital lahko prostak in učenjak.

v Zveza poljskih sokolskih društev na Porenskem je priredila minulo nedeljo svoj zlet na — Nizozemskem, da se umakne šikanam pruskih oblasti in policije. Nizozemci so sokole priščno sprejeli.

z Björnsonove zdravje. Iz Kristianije javljajo, da se je Björnsonovo zdravje v toliko poboljšalo, da se bo mogel udeležiti svetovnega mirovnega kongresa v Stokholmu, kateri se prične 29. avgusta. Björnson namerava na kongresu predavati.

o Umrl je v Brnu 4. t. m. rektor češke tehnike Jožef Lička, profesor geodezije v 57 letu starosti.

Iz protialkoholnih krogov. — Izgledi vlečejo, zato posnemamo razna poročila, ki so v zvezi s protialkoholnim gibanjem, ali vsaj utegnejo uplivati na to. — Evo nekaj vesti!

1 Na Angleškem zapro nad 20.000 gostiln. Ta sklep vtemeljuje angleška zbornica z ozirom na veliko škodo, ki jo ima ljudstvo od prevelikega števila krčem. Zapri bodo vsako peto gostilno. — In pri nas?!

2 V naši državni polovici je ogromno število 149.455 šnopsarij, ki plačajo posebnega davka dva milijona 280.000 kron. — Popilo se je lani 97 milijonov 600 tisoč litrov žganja, za 20.451.700 litrov več kakor pred 30 leti. Na vsakega preivalca naše državne polovice je prišlo lani po 3'70 litra žganja, ki donša državi davka skupno 90 milijonov 332 tisoč kron.

3. Protialkoholno gibanje v Kanadi in Belgiji. V Kanadi je strogo prepovedana prodaja alkoholnih pijač o božičnih praznikih in na novo leto. — V Belgiji pa je dala poštno hranilnična uprava natisniti na vse hranilne knjižice v obeh deželnih jezikih svarilo proti alkoholu in o nevarnosti ter slabih posledicah vsled njegovega uživanja. — Naši poštni upravi kaj takega ne pride na misel.

4. Nemška žeja. Leta 1880. so Nemci spili samo piva toliko, da bi z njim napolnjena cev v širini bavarskega bokala za pivo — 16krat obsegla zemeljsko širino, leta 1892. pa celo — 25krat! — Dober tek!

o Umrl je v Pragi 2. t. m. slavní češki arhitekt dvorní svetnik dr. Jožef Zitek v 77. letu starosti.

(Poslano).

Slav.

uredništva časopisov bratskih narodov!

Oprostite blagohotno, da se obračam do Vas s prošnjo, katere ugodna rešitev, kakor mislim, ne bo napravila težav.

Kakor znano, nameravam to jesen prirediti v Celju

razstavo slov. časopisov ter rokopisov znamenitih pisateljev, umetnikov itd.

ter prosim, ako je mogoča, da mi v ta namen pošljete po en komad na moj naslov. Za izkazano prijaznost se že vnaprej navljudneje zahvaljujem.

Odličnim spoštovanjem

Karol J. Gruber

ravnatelj Zveznih podjetij v Celju.

OTVORITEV NOVE TRGOVINE

Usojava si naznaniti, da sva ustanovila v Celju, Graška cesta št. 7 pod tvrdko:

GORIČAR & LESKOVŠEK

na lastni račun popolnoma na novo urejeno trgovino s papirjem, pisalnim in risalnim orodjem in vsemi v to stroko spadajočimi predmeti na drobno in debelo. Opirajoč se na temeljito strokovno in krajevno znanje, bodeva v položaju nuditi najboljše blago po nizkih cenah, in cenjene odjemale v vsakem oziru zadovoljiti. V nadi, da nama naklonite Vaše zaupanje, priporočava se za obisk našega novoustanovljenega podjetja, zagotavljajoč Vas najkulantnejše in solidne postrežbe.

Z odličnim spoštovanjem

GORIČAR & LESKOVŠEK.

v Denarno gospodarstvo na Hrvatskem. Po najnovjših podatkih iz leta 1908 je bilo na Hrvatskem in Slavoniji 842 denarnih zavodov in sicer 43 bank, 125 hranilnic in 647 posojilnic. Vsi ti zavodi so imeli okroglo 637 milj. delniške glavnice in poslovnih deležev, ter 187 milj. kron rezerve. Hranilnih vlog je bilo 1725 milj. kron. Vrh tega je bilo še naloženih pri poštini hranilnici 8 milijonov in last hrv. strank pri čerkovnem in clearinškem prometu je znašala 120 milj. kron.

Hiša, kozolec, hlev

in pol orala zagrajenega sadnega drevja, četrt ure iz Celja na državni cesti, se proda za **7600 K.** — Naslov se izve pri upravnistvu „Nar. Dnevnika“.

Mizar

neoženjen, išče stalno službo kot hišni mizar, zna tudi snažno pleskati. — Ponudbe na upravnistvo „Narodnega Dnevnika“.

Občina trg Žalec sprejme

redarja,

ki naj bi bil tudi občinski in posojilniški sluga. — Plača 800 kron, prosto stanovanje in službena obleka.

Ure na obroke za vsakogar

Št. 72. pristno 14 kar. z zlatom platirana ura za gospode ali dame, najfinejše gravirana, z dobrim kolesjem, tekoča na kamenčkih, 20 K.
Ista z dvojnimi pokrovom 25 K.
Št. 73. pristno srebrna ura za gospode ali dame, s 3 močnimi pokrovi, bogato gravirana, kakor s konjem, levom, jelenom, ali pokrajino, z dobro zapinjajočo, natančno regulirana 30 K.
Št. 74. Zadnja novost: srebrna 4 dnij idoča rem. ura na zapinjajočo, ki teče če se enkrat navije, celih 8 dnij neprenehoma na rubinih, (na kazalu se vidi njen tek) 35 K.
Št. 75. krasna rem. met. tula ura za gospode ali dame s 3 pokrovi in pozlačeno krono, zanesljivim kolesjem 18 K.
Št. 76. niklasta rem. ura za dečke, odprta, moderna in lepo gravirana 8 K.
Cene se naj razumejo na mesečne obroke za komad po 2 K; pri naročitvi se vpošlje polovico vsote ali se plača po poštenem povzetju.
Dunajska tovarna za ure Hinko Weiss, Dunaj XIV. Pillergasse 1/184.
Mesečno 2 kroni.

Repno seme

kranjsko in bavarsko se dobi vsako množino pri

A. KOLENCU v Celju, „Narodni dom“ in Graška cesta.

Solnate vreče

kupi vsako množino

A. KOLENCU v Celju.

Zabukovski premog

na cele vozove se dobi po ceni pri

A. KOLENCU v Celju.

Popolnoma zastonj

vsakemu

uro z verižico.

Da našo firmo in naše nove žepne ure za gospode in dame napravimo bolj znane, razpošljemo na vsakogar proti vpošiljavi 1 K za stroške (tudi v znamkah) krasno uro z verižico in naš ilustrovani cenik.

Pišite takoj na trdko ur: 285 26-25

Hinko Weiss

Dunaj 99. poštni predal.

Smrt

doleti vsacega, ampak sreča samo tistega, kateri naroči sedaj belo platno v veletrg, hiši R. Stermecki, Celje, Štajersko.

Štajersko platno	m po 36 v
Slovensko platno	„ „ 40 „
Savinsko platno	„ „ 44 „
Vojaško platno	„ „ 46 „
Domestik-platno	„ „ 48 „
Gorsko platno	„ „ 60 „
Istrija-tkanina	„ „ 54 „
Holandska tkanina	„ „ 60 „

Vzorci zastonj in pošiljatve čez 20 kron franko.

Ivan Rebek & Celje

Priporoča se za napravo vsakovrstnih del, kakor železne ograje, okove in različna konstrukcijska dela. Imam tudi v zalogi najraznovrstnejša štedilna ognjišča. Ognjišča po poslani meri se hitro in točno izvršujejo, za ista prevzamem tudi zidarska dela ter odgovornost glede dobre izvršbe. Izdelujem tudi vsakovrstne tehtnice. Nadalje napeljujem vodovode, bodisi iz studencev, vodnjakov ali hidravličnimi vidri. — Vse po tovarniških cenah.

1 24-15

Priporočamo našim rodbinam
Kolinsko cikorijo.

Darujte za Nar. sklad!

Adolf Bursik

čevljar v Celju, poleg kapucinskega mosta

izdeluje vse različne vrste obutal v modernih fazonah in po solidnih cenah.

V prid družbe sv. Cirila in Metoda!

Prva češka splošna deln. družba za zavarovanje na življenje

v Pragi.

Generalno zastopstvo za vse slovenske dežele v Trstu, ul. Donizetti 5.

EDINA slovanska delniška družba za zavarovanje na življenje, EDINA, katera kolekuje zavarovalne listine z narodnim kolekom, EDINA, katera kolekuje svoje dopise z narodnim kolekom, Zavaruje najceneje, najugodnejše na vse načine! SVOJI K SVOJIM!

Pojasnila dajajo vedno brezplačno okrajna zastopstva v vseh večjih slovenskih krajih.

Odvetnik dr. Ivan Fermevc

si usoja naznaniti, da je **otvoril** svojo **odvetniško pisarno v Ptuj,** v hiši zdravnika gospoda dr. B. Štuheca, Poštna ulica št. 19.

Najboljše mlatilnice

za rabo na roke, gepelj in vodno moč, geplje, čistilnice (pajkle in trierje) vseh vrst, sadne in grozdne mline, slamoreznice, kakor vsakovrstne poljedelske stroje, zajamčeno najboljšega izdelka, priporoča po najnižjih cenah

trgovina z železnino „Merkur“, P. Majdič, Celje.

Slike in cene strojev pošilja z obratno pošto zastonj in franko.

Edino narodno kamnoseško podjetje v Celju.

Prva južnoštajerska kamnoseška

industrijska družba.

Brzjavlj.: „Kamnoseška industrijska družba Celje“.

Stavbena in umetna kamnoseška obrt s strojnimi obratom.

Izvrševanje vseh stavbenih del: kakor stopnice, fasad, podbojev, pomolov, nastavkov itd. iz različnih kamenov in cementa.

Specijalna delavnica in podobarski atelje za umetna cerkvena dela kakor: altarjev, obhajilnih miz, prižnic, kropilnih in krstnih kampov itd.

Brušenje, puliranje in strganje kamena s stroji.

Mnogoštevilna zaloga nagrobnih spomenikov iz različnih marmornih vrst grata in sljenitov po raznovrstnih narisih in nizkih cenah. Naprava zidanih ali betoniranih rodbinskih grobišč (rakov).

Tlakovanje cerkev, dvoran in hodnikov s šamotnim ali cementnim tlakom. Izdelovanje pohištvenih plošč iz različnih najbolj idočih marmornih vrst v vseh oblikah. Popravljanje spomenikov, ude: laganje napisov v iste.

„Narodna založba v Celju“

registrovana zadruga z omejeno zavezo

priporoča iz svoje zaloge:

„Knjižnica Narodne založbe v Celju“

I. zvezek.

Vsebina: Gogolj, **Strašno maščevanje**.
Poslovenil J. A. Glonar. — Gogolj, **Nos**.
Poslovenil Gregorij (106 strani).

Cena okusno broširanemu izvodu 80 v,
po pošti 90 v.

„Uvod v narodno gospodarstvo“.

Po Maurice Blockovi knjigi
„Petit manuel d' economie
pratique“, uredil dr. Vekoslav
Kukovec (160 strani). Cena
1 K, po pošti 1 K 10 vin.

Nadalje imamo še precej izvodov

„Kmetškega koledarja za l. 1909“

s celo vrsto izbornih gospodarskih člankov, katerega dajemo c. društvom,
zavodom in knjižnicam po posebno znižanih cenah, knjižnicam tudi
zastonj proti povrnitvi poštne.

Največja in najcenejša izber
zaročnih in različnih drugih zlatih, double itd.
uhanov, verižic, zapestnic in sploh
vsakovrstne zlatnine in srebrnine.

9 52-30

Pozor! Predno si kupite uro,
oglejte si moje veli-
kanske zalogo pravih švicarskih zla-
tih, srebrnih, nikelnastih in stenskih ur,
budilk, verižic, toplomerov, očal, daljno-
gledov itd. — vse po najnižjih cenah.

Naročite **cenike**, katere razpošiljam zastonj
in poštne prosto. Popravila izborna in točna.

Rafael Salmič
v Celju, „Narodni dom“.

Darujte za Nar. sklad!

Sprejema zavarovanja člove-
škega življenja po najrazno-
vrstnejših kombinacijah pod
tako ugodnimi pogoji, ko nobe-
na druga zavarovalnica. Zlasti
je ugodno zavarovanje za do-
živetje in smrt z manjšajočimi
se vplačili.

Vsak član ima po preteku
petih let pravico do dividende.

„SLAVIJA“

vzajemno zavarovalna banka v Pragi

Rezervni fondi: 41,335.041-01 K. Izplačane odškodnine in kapitalije
97,814.430-97 K. — Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše
države z vseskozi slovansko-narodno upravo. — Vsa pojasnila daje:
Generalni zastop v Ljubljani, čigar pisarne so v lastnej bančnej hiši
v Gosposkih ulicah šte. 12.

261 32-11

Zavaruje poslopja in premič-
nine proti požarnim škodam
po najnižjih cenah. — Škode
cenjuje takoj in najkulantneje.
Uživa najboljši sloves, koder
posluje.

Dovoljuje iz čistega dobička
izdatne podpore v narodne in
občnokoristne namene.

Zvezna trgovina

Svoji k
svojim!

Svoji k
svojim!

Rotovška ulica šte. 2 v Celju Rotovška ulica šte. 2

Trgovina s papirjem, pisalnim in risalnim orodjem i. t. d.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Delniška glavnica kron 3,000.000.

Podružnico v Spljetu.

Stritarjeve ulice šte. 2.

Podružnica v Celovcu.

Rezervni fond kron 300.000.

Podružnica v Trstu.

sprejema vloge na knjižice in na tekoči
račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4 1/2 %

Kupuje in prodaja srečke in vrednostne
papirje vseh vrst po dnevnem kurzu.

Poštno hran. račun št. 54.366.
— Telefon št. 48. —

„LASTNI DOM“

Pisarna je v Celju,
Rotovške ulice št. 12

Uradije se vsak dan
razun nedelj in praz-
nikov od 8.—12. ure
*** dopoldne. ***

**Najboljša prilika za sigurno štedenje je plodonosno nalaganje gotovine
pri denarnih zavodih, ki nudijo najugodnejše pogoje.**

registrovana kreditna in stavbena zadruga
z omejeno zavezo v Gaberju pri Celju

sprejema hranilne vloge od vsakega, je član
zadruga ali ne, na tekoči račun ali na hra-
nilne (vložne) knjižice in jih obrestuje letno po

Hranilne knjižice drugih denarnih zavodov sprejema kot gotov denar, ne da bi se
obrestovanje prenehalo. — Rentni davek plačuje zadruga in ga ne odteguje vlagateljem, tako da
dobijo na leto celih 5 K od naloženih 100 K. — Posojila daje proti 6% obrestovanju na osebni kredit, proti
zastavljenju vrednotic, dragocenosti ali nepremičnin na menice ali dolžna pisma. — Odplačuje se na račun
glavnice in čresti v mesečnih ali v posebej dogovorjenih četrt — oziroma polletnih obrokih. ****

pet od sto (5%)

Viktor Bevc

slikar in pleskar v Celju

Savinska ulica št. 4

prevzame vsa v svojo stroko spadajoča dela in jih izvršuje solidno in po zmernih cenah

Sprejem takoj več pomočnikov.

Razširjajte „Nar. Dnevnik“.

R. Diehl

žganjarna, Celje

priporoča svojo veliko zalogo doma žgane slivovke, tropinovca brinovca, vinskega žganja in domačega konjaka.

25 2-61

Poštna naročila se izvršujejo točno in solidno.

IVAN RAVNIKAR, Celje

Telefon št. 17.

Graška cesta št. 21.

Telefon št. 17.

priporoča svojo bogato zalogo špecerijskega blaga, suhih in oljnatih barv, firneža in karboleja ter vseh lakov in čopičev. Kupuje in prodaja vse deželne pridelke, ter še posebno priporoča vsem gostilničarjem svojo veliko zalogo kisle in mineralne vode, kakor: Rogaške Radgonske, Preblauerske, Kostivniške slatine, Gieshübler, Gleichenberger, Ema- in Konstantia-Quelle. Nadalje domače in ogrske salame, sveži sir, najfinjša francoska namizna ter bučna olja vseh vrst.

Zaloga najfinjšega čaja, ruma, najfinjše pristne slivovke, kakor krajskega brinjevca, zdravilnega konjaka in zdravilnega vina vseh vrst ter šampanca, katerega dajem pri večjem odkupu po tovarniških cenah, nakar še posebno opozarjam prireditelje raznih vesellic.

Opozarjam kmetovalce na razna jesenska semena, kakor repno, deteljno (rdeči inkarnat in ajdno). Kupujem po najvišji dnevni ceni suhe gobe, pšenico, oves, ječmen ter vse poljske pridelke. Prodajam pravi zabukovski premog (Glanzkohle) po najnižji ceni cele voze in na drobno.

Na drobno in debelo.

Na drobno in debelo.

Štirikrat na teden svež, doma žgana kava.

Štirikrat na teden svež, doma žgana kava.

Velika slovenska trgovina!

Največja zaloga modnega, volnenega, suknenega in svilnega blaga. Perilno blago, batist, cefir, kretan v velikanski izbiri po strogo solidnih cenah.

Karol Vanič, Narodni dom, Celje.

12 52-32

VINKO KUKOVEC

stavbni podjetnik, koncesionirani tesarski mojster, lastnik parne žage in trgovina z lesom na Lavi pri Celju,

se priporoča za prevzete vse v stavbo stroko spadajočih, posebej zlasti tesarskih del. Nakupuje stavbni les po primernih cenah in proti gotovemu plačilu.

14 52-38

Južnoštajerska hranilnica v Celju v Narodnem domu.

Sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje po **4 odstotke** ter pripisuje obresti vsakega pol leta h kapitalu. Rentni davek plačuje hranilnica sama ter ga ne odteguje vlagateljem. Za varnost vlog jamčijo okraji: Šoštanj, Sevnica, Šmarje, Gornji Grad in Vranksko in rezervna zaklada, katera znašata vže nad 280.000 K. Ker nima namena iskati dobička, zato razdeli znatne svote v obče koristne in dobrodelne namene za gori navedene okraje.

Dosedaj je dovolila za dijaške ustanove **30.000 kron**, za vodovodne naprave 10.000 K, za napravo potov 1500 K, različnim učnim zavodom in za ustanovitve slovenske obrtne strokovne šole 2.400 K, za podpore različnim požarnim brambam in v kmetijsko gospodarske namene nad 2.000 K, skupno tedaj nad 45.000 K. **Sprejema tudi hranilne knjižice** drugih posebno neslovenskih denarnih zavodov in jih obrestuje, ne da bi se pretrgalo obrestovanje.

Slovenci, poslužujte se **Južnoštajerske hranilnice** pri nalaganju svojega denarja ali kadar nalagate denar za mladoletne ali varovance in zahtevajte pri sodiščih, **južnoštajersko hranilnico**, da se naloži denar za mladoletne oziroma za varovance izključno le v

56 52-29

POSÖJILNICA V CELJU

Telefon šte. 22.

v lastni hiši „Narodni dom“.

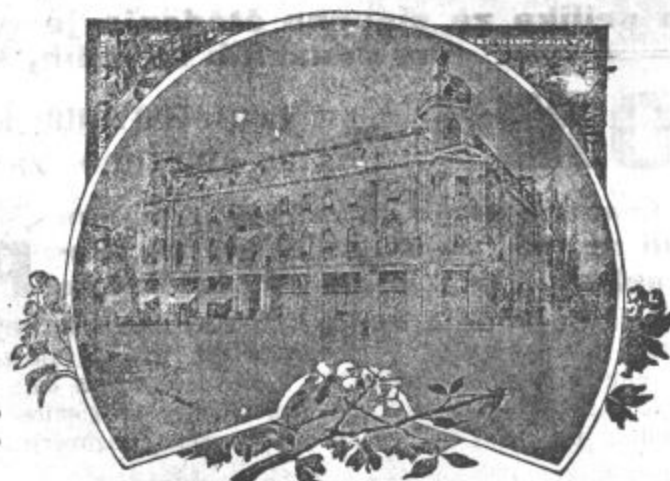
Telefon šte. 22.

POSÖJILNICA V CELJU, ki je bila leta 1881 z neomejeno zavezo ustanovljena, šteje sedaj nad **4200** zadrušnikov, kateri imajo vsega nad **88.000 kron** vplačanih deležev.

POSÖJILNICA uraduje vsak dan od 9. ure do 12. ure dopoldne razun **nedelje** in **praznikov**.

Poštne hranilnice ček. št. 9579

Nad 6 milijonov kron hranilnih vlog

HRANILNE VLOGE sprejema od vsakega, ako tudi ni član zadruge ter jih obrestuje po **4 1/2%**. — Sprejema vložne knjižice drugih denarnih zavodov kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje prenehalo. Posojilnica plačuje rentni davek sama, ne da bi ga odtegnila vlagateljem. Posojila daje na osobni ali hipotekarni kredit proti **6%**, **5 1/2%** in **5%** obrestovanju.

Nad 340.000 kron rezervn. zaklada

47 52-29